

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!
—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 11 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 98

Musahabe

MUVAFFAK, FAKAT KORKUNÇ BİR ESER

Pek eski dostum Aka Gündüzün eserleri de hayatı gibi muvazensizdir. Bakarsınız, size güzel, san'atkarane bir şiir, ve ya hikâye verir; kaleminin kudretine, duygusunun derinliğine hayran olursunuz; fakat böyle bir nefis eserden sonra aynı imza ile öyle bir yazıya da tesadüf etmek ihtimaliniz vardır ki kabil deyil bunu ötekinin sahibine izafe edemezsiniz...

İşte geçen sene bana (Bu toprağın kızları) tatlı romanını gönderdiği zaman ne yalan söyleyim iztiraplı bir tereddüt, yaprakları kesip okumama manî olmuştu. Geçenlerde bir arkadaşım:

— Aka Gündüzün (Butoprağın kızlarını) okudun mu?

diye sordu.

— Hayır dedim.

— Oku, diye, tavsiye etti, oku beyeneceksin.

Zevkına, anlayışına pek itimat ettiğim dostumun bu teklifi üzerine kitabı açtım, okumağa başladım... Okudukça muvaffak bir kalemin beni tamamen teshir ettiğini gördüm. Bitirdiğim zaman baştan başa içtimâî hayatımızın

derin yaralarına dokunan bu eser, ruhumun en kuytu köşelerini kaplamıştı. Benliğimde onun eleminden, onun iztirabından başka bir zerre kalmamıştı. İtiraf ve iddia ediyorum ki türk edebiyatında— telkin kuvveti itibarilebundan daha muvaffak bir roman okuduğumu hatırlamıyorum. Bu gün saçlarının telleri bem beyaz kesilen Aka Gündüzde hiç ihtiyarlamıyan bir ruh var, pürheyecan, dinc bir ruh... Bu roman o ruhun sanki tunçtan bir heykelidir. Aka'nın kalemi hayatın herkes tarafından kolay kolay bakılamıyacak safhalarını yılmaksızın, seret bir çelik gibi yontmuş, ve bu abideyi meydana koymuştur:

(Toprağın kızları) dört cephe-
lidir:

- 1) Sokak kızı,
- 2) Salon kızı,
- 3) Kendi kendinin kızı,
- 4) Bu toprağın kızı,

Her bir cephede (bu toprağın kızları) ndan bazılarının talii — demin söylediğim gibi — pervasız, sert bir kalemle hâk ve resmedilmiştir.

Baştan başa — mûtat manasıyle ve ifade noktasından — romantik olan bu eser ruhu itibariyle pek realisttir; tıpkı (sefiller) gibi...

*
* *

Bu safhaların hepsi muvaffak; hepsi bir başka korkunç macerayı anlatıyor; fakat bir tanesi, (Kendi kendinin kızı) o kadar kuvvetli ki, aralarında çok münasebet ve hatta müşabehet olan (Urun kahbeye!) romanını — muharririnin müsellemler iktidarına rağmen — gölgede bırakıyor. Son cepheye, yani (Bu toprağın kızı) na gelince, bunu bu memlekette ancak Aka Gündüz yazabilir.

(San'at için san'at) nazariyesiyle başı pek hoş olmıyan Aka, bu kitabıyla bedbaht kızların cem'iyete karşı müdafaa namesini yazmış oluyor.

*
* *

Diyorum ki şu beş on senelik çurak edebî devreden yarına kalabilecek üç beş eserden biri de muhakkak (Aka Gündüzün romanı) dır.

— Ali Canip

MATBUAT ARASINDA BİR HAFTA

İktisat senesi

Türk inkılabının her sene yeni bir hamle gösteren kudretinin, önümüzdeki yıl için, nasıl bir atılma hazırladığını bir ay evvel İsmet paşanın Malatyadaki nutkundan anladık: gelecek sene, İktisat senesi olacak, şimdiye kadar irfan ve teceddüt yolunda gösterilen hayret-engiz hamlenin bir aynı da iktisat sahasında tezahür edecektir.

Memlekette yakından gördüğümüz umumî intibah, garp zevkına yakından aşına olmak, onlar gibi yaşamak, onlar gibi düşünmek hassası o kabar bariz bir şekil aldı ki artık bir mektep halini alan Türkiyede herkes daha eyi çalışmak, daha eyi öğrenmek ve hayatı daha müreffeh yaşamak istiyor. Eski mütevazı aileler şimdi güzel bir ömrü geçirmek rüyasını görüyor, eski kanaatkâr çiftçi artık bir taraktor hayali içinde yaşıyor. Halbuki buna mukabil Türk iktisadiyatının bir buhran geçirmekte olduğu şayısı etrafımızda fena bir hava gibi çalkanmaktadır.

İsmet paşa, Malatya nutkuyla bu hazin hakikata temas etmiş oldu. Her hamleyi muvaffakiyetle tetviç eden yeni ve kudretli idarenin bu şuurlu hareketinin de muhakkak bir zaferle nih yet bulacağına hiç şüphe yoktur.

ev

Uzun müzakere ve münakaşalardan sonra tramvay amelesini geçen gün grev ilan etti. Amele grev ilan edince umumî hayat nasıl bir hal alır? Tabii münakalat durur, bütün bir şehir halkı tramvaysızlıktan yollara yayan düşer ve yine tabii, hiç bir rayın üstünde bir çingirak sesi duyulmaz, öyle değil mi?.. hayır, bilakis, İstanbulda grev sabahı uyananlar bermutat tramvay çingirakını duymuşlar, tramvayların caddelerden katar katar geçtiklerini

görmüşlerdir. Bu görüş ve bu duyuş, bize, grev yapan amelenin bu fa'al manzara karşısında ne acı acı düşünceye daldıklarını hatırlattı. Grevin heybetli manasını silen bu fa'aliyet önünde gözleri yaşararak istiğraka dalan amele, diğer gazeteler gibi, biz de feragat tavsiye ederiz. Zira, onlar evlerine bir dilim fazla ekmek götürmek heyecanı ve arzusu içinde puyan olurlarken, ellerindeki ekmeğin bile başkaları tarafından kapıldığını görmekle büsbütün dilhun olacaklarından korkulur.

Kahkaha

Harf inkılabının ilk gazetesi geçen hafta çıktı: kahkaha!

Kahkaha, isminden de anlaşılacağı veçhile bir mizah gazetesidir. Şimdiye kadar intişar eden üç nüshasını da dikkatle okuduk ve oldukça zarif, nükteli, bilhassa faydalı bulduk.

Kahkahanın sahibi olan Yusuf Ziya bey, baş makalesinde maksadını şöyle izah ediyor: „halkı güldürerek, eylendirerek okumaya alıştırmak!“

Kahkahanın bu ehemmiyetli vazifeyi şen bir muallim gibi muvaffakiyetle ifa ettiğini görmekle memnunuz.

MUNAKAŞA HASTALIĞI

Karada ve denizde hemhudumuz Yunanistanı aylardan beri bir hastalık kırıp geçirdi. Bilmem kaç yüz bin kişi bu hastalığa yakalanmış. Ölümü az. Fakat ne de olsa hastalık, umumî fa'aliyeti durduruyor.

Bu hastalık, adını artık söyleyelim, Dank, memleketimizin de kapısını yoklarken bir münakaşadır başladı: Dank' tatarcık humması denilen hastalıktır, yok ayrı bir hastalıktır. Tıp fakültemiz Dank ile tatarcık humması birdir dedi, Tefvik Salim Paşa ile Akil Muhtar Bey hayır ayırdır dediler. Son günlerde Sihhiye Vekâleti de bu noktayı nazarda müşterek ol-

duğunu ilân etti. Dank başka, tatarcık humması başka imiş.

Hamdolsun, bu hastalık henüz istilaî bir şekil almadan adı kondu. Ya bir taraftan hastalıkla uğraşırken bir taraftan da o idi' deyildi diye münakaşası devam etseydi halimiz ne olacaktı?

FELSEFE CEMİYETİ

İstanbulda felsefe müteveggillerinin kurdukları felsefe cemiyetine Ankarada da bir arkadaş peyda oldu. Maksadı da bir, adı da. Davetnamelerinden öğrendiğimize göre Ankarada eppi felsefeciler varmış. Ayrı ayrı feylosoflardan ve menbalardan istifade ederek yetişen bu zevatın bilhassa ilk zamanlarda anlaşmaları pek çetin olacak, (Nietzsche) yi okuyan birle faraza Durkheimi okumuş biri kolay kolay ısınamayacaklar. Fakat bu cemiyet, hiç olmazsa muhtelif felsefî mesleklerle mensup olanlar arasında münakaşa zemini hazırlarken usulü tahkim edecek. Felsefî tetkikatta da usul esastır. Bir çok yanlış hükümlerimiz usulün sekametinden dir. Muzakere ve tebliglerinde ilmi usüllere muracaat edeceği şüphesiz olan bu cemiyet, ibdaî mevzulara temas etmese bile ki etmesi çok muhtemel dir- mütefekkirler ve münevverler arasında felsefî görüşün teammümüne vesile olması yine büyük bir kazançtır. Hatta yine davetnamesinde muttallı olduğumuz vechile biri birlerinin mesaisinden haberdar olmayan «Ulûmu felsefîye ve içtimaiye ile işigal eden ve ya bunlara sadece muhip bulunan zevat ârâsında muhadenet ve tesanüt» tesisine hizmet edebilmesi de bir iştir.

H. M.

Müdür Mes'ul: Faruk Nafiz

استانبول — دولت مطبعہ سی